

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Legii privind depozitarii centrali de valori mobiliare

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul Legii privind depozitarii centrali de valori mobiliare (în continuare – Proiect de lege) a fost elaborat de către Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF) și Banca Națională a Moldovei.

În conformitate cu prevederile pct. 45 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, proiectul de lege este promovat de Ministerul Finanțelor.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Elaborarea proiectului de lege este condiționată de necesitatea îmbunătățirii cadrului normativ național privind activitatea depozitarilor centrali de valori mobiliare și privind decontarea instrumentelor financiare, precum și alinierea acestuia la legislația aplicabilă a Uniunii Europene.

În acest context, proiectul de lege transpune Regulamentul (UE) nr.909/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 privind îmbunătățirea decontării valorilor mobiliare în Uniunea Europeană și privind depozitarii centrali de valori mobiliare și de modificare a Directivelor 98/26/CE și 2014/65/UE și a Regulamentului (UE) nr. 236/2012, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L 257 din 28 august 2014, CELEX: 32014R0909, inclusiv cu ultimele modificări operate prin Regulamentul (UE) 2023/2845 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 decembrie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) nr.909/2014 în ceea ce privește disciplina în materie de decontare, furnizarea transfrontalieră de servicii, cooperarea în materie de supraveghere, furnizarea de servicii auxiliare de tip bancar și cerințele pentru depozitarii centrali de titluri de valoare din țările terțe și de modificare a Regulamentului (UE) nr.236/2012.

Elaborarea proiectului de lege este prevăzută inclusiv în Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr.306/2025 și vine să realizeze acțiunea nr. 51 din Anexa A aferentă Capitolului 9 „Servicii financiare” Cluster 2 „Piața internă”, cu termen de adoptare în Parlament – decembrie 2025.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Cadrul normativ primar care reglementează în prezent domeniul vizat, este:

- *Legea nr.234/2016 privind Depozitarul central unic a valorilor mobiliare* reglementează activitatea Depozitarului central unic al valorilor mobiliare;
- *Legea nr.171/2012 privind piața de capital* - aspecte legate de piața de capital și activitatea societăților de investiții;
- *Legea nr.183/2016 cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare* - regimul de finalitate a decontărilor și definirea sistemelor de plăți și decontare.

Cadrul normativ actual asigură o transpunere parțială a legislației UE și practicilor aplicate de alte state cu piețe financiare dezvoltate în domeniul decontărilor și depozitarilor centrali.

În particular, cadrul actual nu stabilește reglementări privind disciplina decontării, mecanismul buy-in, raportarea decontărilor internalizate; nu este aplicat regimul de autorizare și notificare după cum este prevăzut de Regulamentul (UE) nr. 909/2014; nu există norme privind stimularea decontării la timp, reducerea riscurilor de lichiditate și de credit, mecanisme de raportare a neexecuțiilor, regimul de activitate pe teritoriul Republicii Moldova al depozitarilor centrali din alte state, etc.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Obiectivul general al proiectului este armonizarea legislației naționale cu standardele europene în materie de decontare și depozitari centrali. Totodată, prin adoptarea proiectului legii se va asigura:

- creșterea siguranței și eficienței decontărilor;
- introducerea unui cadru unitar pentru funcționarea depozitarilor centrali;
- reducerea riscurilor legate de tranzacțiile cu valori mobiliare, prin reguli clare privind disciplina decontării;
- facilitarea conexiunilor transfrontaliere dintre depozitari centrali și integrarea pieței financiare naționale în cea europeană;
- stabilirea exactă a atribuțiilor și competențelor CNPF și BNM referitor la autorizarea și supravegherea depozitarilor centrali de valori mobiliare.

Principalele prevederi ale proiectului

Proiectul de lege este divizat în 6 titluri, care reglementează aspecte precum disciplina în materie de decontare, furnizarea transfrontalieră de servicii, cooperarea în materie de supraveghere, furnizarea de servicii auxiliare de tip bancar și cerințele pentru depozitari centrali de valori mobiliare, etc.

➤ Titlul I - Dispoziții generale

Proiectul de lege stabilește obiectul și domeniul de aplicare al legii, precum și definește noțiunile utilizate pe parcursul acesteia.

Proiectul de lege stabilește cerințe uniforme pentru decontarea instrumentelor financiare, precum și norme referitoare la organizarea și activitatea depozitarilor centrali de valori mobiliare pentru a promova siguranța, eficiența și executarea decontărilor și se aplică decontării instrumentelor financiare și activității depozitarilor centrali.

De menționat că, la elaborarea proiectului de lege s-a ținut cont de respectarea prevederilor pct.13 sbpct. (2) din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1171/2018, conform căruia la elaborarea proiectului de act normativ urmează a fi respectată terminologia legislației UE, utilizându-se concepte și noțiuni **identice sau compatibile** celor utilizate în legislația Uniunii Europene.

➤ Titlul II – Decontarea valorilor mobiliare

Capitolul I - Înscrierea în cont

Proiectul de lege stabilește obligația înregistrării în cont a valorilor mobiliare sub formă imobilizată sau dematerializată a valorilor mobiliare care sunt admise la tranzacționare sau sunt tranzacționate în locuri de tranzacționare, CNPF fiind responsabilă de punerea în aplicare a prevederilor în cauză.

Capitolul II - Perioada de decontare și disciplina în materie de decontare

Proiectul de lege instituie obligativitatea decontării tranzacțiilor de către orice participant la un sistem de decontare a instrumentelor financiare la data preconizată a decontării, fiind stabilit și un termen limită de decontare pentru tranzacțiile cu valori mobiliare care sunt executate în locuri de tranzacționare, pentru care data preconizată a decontării nu va depăși a doua zi lucrătoare după data încheierii tranzacției.

Totodată, sunt introduse prevederi privind mecanismele de prevenire și mecanismele de soluționare a cazurilor de neexecutare a decontării, cum ar fi:

- stabilirea de către locurile de tranzacționare a procedurilor de confirmare a detaliilor relevante tranzacțiilor la data la care tranzacția a fost încheiată;
- instituirea de către depozitarii centrali a măsurilor de încurajare și stimulare în timp util a tranzacțiilor de către participanți;
- stabilirea de către depozitarii centrali a unui sistem care monitorizează cazurile de neexecutare a decontării tranzacțiilor cu instrumentele financiare;
- transmiterea de către depozitarii centrali autorității competente și autorității relevante a rapoartelor periodice privind cazurile de neexecutare a decontării;
- stabilirea de către depozitarii centrali a mecanismului de sancționare pentru participanții care cauzează neexecutarea decontării, cu includerea penalităților sub formă de mijloace bănești calculate zilnic pentru fiecare zi lucrătoare în care o tranzacție nu este decontată după data preconizată a decontării, până la decontarea sau anularea bilaterală a tranzacției;
- stabilirea procedurilor care vor permite suspendarea participantului care nu își îndeplinește constant și repetat obligațiile în cadrul decontării;
- instituirea dreptului CNPF de aprobare prin act normativ a instrumentelor financiare față de care urmează să se aplice procedura obligatorie de cumpărare impusă (buy-in) și publicarea acestora pe site;
- stabilirea modului și a cazurilor de aplicare a procedurii de cumpărare impusă (buy-in).

Capitolul III – Decontarea internalizată

Proiectul de lege conține prevederea privind obligativitatea operatorilor de decontare de raportare trimestrială către CNPF a informației cu privire la volumul și valoarea tranzacțiilor cu valori mobiliare decontate în afara sistemelor de decontare a valorilor mobiliare.

➤ Titlul III – Depozitarii centrali de valori mobiliare

Capitolul I - Autorizarea și supravegherea depozitarilor centrali

Secțiunea 1 - Autoritățile responsabile pentru autorizarea și supravegherea depozitarilor centrali și participanților

Proiectul de lege desemnează:

- Comisia Națională a Pieței Financiare în calitate de autoritate competentă pentru autorizarea, reglementarea și supravegherea depozitarilor centrali, cu atribuțiile corespunzătoare stabilite de lege;

- Banca Națională a Moldovei în calitate de autoritate relevantă, implicată în procesul de autorizare a depozitarilor centrali în limitele stabilite de lege, cu atribuțiile corespunzătoare stabilite de lege.

Secțiunea 2- Condiții și proceduri pentru autorizarea depozitarilor centrali

Proiectul de lege stabilește că, persoana juridică care se încadrează în definiția de depozitar central trebuie să obțină o autorizație de la autoritatea competentă, înainte de începerea activității. Autorizarea urmează să stabilească serviciile de bază și serviciile auxiliare de tip nebanca pe care depozitarul central este autorizat să le presteze.

Concomitent, proiectul de lege stabilește procedura pe care depozitarul central solicitant trebuie să o urmeze în vederea obținerii autorizării, informațiile pe care urmează să le prezinte autorității competente, termenul limită în care autoritatea competentă analizează cererea depozitarului, modul de consultare a autorității relevante și, după caz, a autorității competente din statul membru al UE, precum și cerințele către depozitarii centrali înainte de externalizarea unui serviciu de bază către o persoană terță, sau de extindere a activității.

Proiectul de lege prevede retragerea de către autoritatea competentă a autorizării depozitarului central, după consultare cu autoritatea relevantă, în oricare din următoarele situații:

- depozitarul central nu a folosit autorizarea timp de 12 luni, renunță în mod explicit la autorizare sau nu a prestat niciun serviciu și nu a desfășurat nicio activitate în ultimele șase luni;

- a obținut autorizarea prin declarații false sau alte mijloace ilicite;

- nu îndeplinește condițiile în care i-a fost acordată autorizarea și nu a luat măsurile de remediere solicitate de autoritatea competentă într-un termen prestabilit;

- a încălcat grav și în mod repetat cerințele stabilite de prezenta lege sau de legislația privind piețele instrumentelor financiare.

Secțiunea 3- Supravegherea depozitarilor centrali

Autoritatea competentă examinează acordurile, strategiile, lanuri de redresare și de lichidare ordonată, procesele și mecanismele implementate de depozitarul central pentru a determina corespunderea cu prevederile legii, precum și evaluează riscurile la care depozitarul central este sau ar putea fi expus sau riscurile generate de acesta în privința funcționării armonioase și stabilității piețelor financiare. Examinarea și evaluarea trebuie efectuate cel puțin o dată la fiecare trei ani, iar autoritatea competentă dispune de dreptul de a desfășura controale având ca obiect depozitarul central.

Secțiunea 4 - Prestarea serviciilor de către depozitari centrali din statele membre ale Uniunii Europene

Proiectul de lege conține prevederi care asigură libertatea depozitarilor centrali din statele membre ale Uniunii Europene de a presta servicii pe teritoriul Republicii Moldova. Astfel, un depozitar central autorizat într-un stat membru al UE poate furniza servicii pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv prin înființarea unei sucursale, în cazul în care:

- aceste servicii sunt prevăzute de autorizația pe care o deține;

- între autoritatea competentă din statul gazdă și autoritatea competentă din statul membru de origine, au fost încheiate acorduri de cooperare și schimb de informații în ceea ce privește recunoașterea, reglementarea și supravegherea depozitarilor centrali care vor presta servicii pe teritoriul Republicii Moldova.

Secțiunea 5 - Relații cu țări terțe

Autoritatea competentă recunoaște un depozitar central dintr-o țară terță care a solicitat recunoașterea în vederea prestării serviciilor pe teritoriul Republicii Moldova, după consultarea autorității relevante și a autorităților din țara terță responsabile de autorizarea, supravegherea și monitorizarea depozitarilor centrali, în cazul în care sunt îndeplinite un șir de condiții, inclusiv:

- au fost încheiate acorduri de cooperare între autoritatea competentă și autoritățile responsabile din țara terță respectivă;
- depozitarul central dintr-o țară terță este stabilit sau autorizat într-un stat care nu este identificat ca stat cu grad înalt de risc;
- depozitarul central dintr-o țară terță întreprinde măsurile necesare care vor asigura respectarea de către utilizatorii săi a legislației aplicabile a Republicii Moldova.

Capitolul II - Cerințe aplicabile depozitarilor centrali

Secțiunea 1- Cerințe organizatorice

Proiectul de lege prevede că, depozitarul central trebuie să dispună de un sistem robust de guvernanță, care să includă o structură organizatorică clară, cu responsabilități bine definite, transparente și coerente, procese eficiente de identificare, gestionare, monitorizare și raportare a riscurilor la care sunt sau pot fi expuse, precum și politici adecvate de remunerare și mecanisme de control intern, inclusiv proceduri administrative și contabile riguroase.

Depozitarul central trebuie să aibă un organ de conducere în care cel puțin o treime, dar nu mai puțin de doi dintre membri, să fie independenți.

Sunt stabilite informațiile care urmează a fi prezentate de către depozitarul central autorității competente privind acționarii depozitarului central, privind orice modificări în conducerea superioară și organul de conducere, sau achiziția participațiilor calificate.

Proiectul de lege prevede obligativitatea înființării comitetului de utilizatori și cerințele față de acesta.

Secțiunea 2- Reguli de conduită

Proiectul de lege conține cerințe către depozitarul central în vederea stabilirii criteriilor privind calitatea de participant, care vor asigura accesul echitabil și deschis pentru toate persoanele juridice care intenționează să devină participanți. Adicional proiectul de lege stabilește cerințele față de procedura aplicată la obținerea calității de participant.

Secțiunea 3 - Cerințe aplicabile serviciilor de depozitar central

Proiectul de lege prevede că, depozitarul central trebuie să dispună de norme și proceduri adecvate, inclusiv de metode contabile și mecanisme robuste de control, pentru a asigura integritatea emisiunilor de valori mobiliare, a reduce la minimum riscurile de custodie și decontare a valorilor mobiliare, precum și a gestiona eficient astfel de riscuri.

De menționat următoarele cerințe față de depozitarii centrali:

- aplicarea zilnică a măsurilor de reconciliere pentru a verifica dacă numărul de valori mobiliare care formează o emisiune sau o parte a unei emisiuni de valori mobiliare în cadrul depozitarului central este egal cu suma valorilor mobiliare înregistrate în conturile de valori mobiliare ale participanților;

- protecția valorilor mobiliare ale participanților și ale clienților acestora prin evidență și conturi care să îi permită, în orice moment și fără întârziere, să separe, în conturile deschise la depozitarul central, valorile mobiliare ale unui participant de cele ale oricărui alt participant și de propriile active ale depozitarului central, precum și valorile mobiliare proprii ale participantului de valorile mobiliare ale clienților săi;

- ținerea unei evidențe și conturi care să permită oricărui participant „segregarea omnibus a clienților” și „segregarea individuală a clienților”;

- oferirea de către participant clienților cel puțin alegerea între segregarea omnibus a clienților și segregarea individuală a clienților, cu informarea acestora privind costurile și riscurile asociate fiecărei opțiuni;

- stabilirea momentului introducerii și irevocabilității ordinelor de transfer în sistemul de decontare și asigurarea că finalitatea transferului de valori mobiliare și mijloace bănești este realizată nu mai târziu de sfârșitul zilei lucrătoare în care are loc decontarea.

Secțiunea 4 - Cerințe prudențiale

Proiectul de lege conține cerințe față de depozitarul central în vederea aprobării unui cadru eficient de gestionare a riscurilor, care va permite acestuia să administreze în mod cuprinzător riscurile juridice, comerciale, operaționale și alte riscuri directe sau indirecte, inclusiv măsuri pentru evitarea fraudelor și omisiunilor săvârșite din neglijență.

Proiectul de lege reglementează strict politica de investiții a depozitarului central din perspectiva limitării riscurilor (în special riscul de credit și de piață). Depozitarul central trebuie să adopte o politică de investiții prudentă, conservatoare și orientată spre siguranță, nu spre profit, prioritatea fiind protecția activelor participanților, menținerea lichidității și minimizarea riscului. Activele financiare ale depozitarului central pot fi păstrate la Banca Națională a Moldovei, bănci sau alți depozitari centrali autorizați. Resursele financiare ale depozitarului central pot fi investite numai în mijloace bănești sau în instrumente financiare cu lichiditate înaltă, cu condiția accesului prompt al acestuia la activele sale în caz de necesitate. Investițiile respective trebuie să poată fi valorificate sau înstrăinate rapid, cu efect negativ minim asupra prețului.

Proiectul de lege impune depozitarului central următoarele cerințe de capital - capitalul propriu al acestuia, inclusiv rezultatul reportat și rezervele, trebuie să fie proporțional cu riscurile care decurg din activitatea depozitarului central și nu poate constitui o valoare mai mică decât echivalentul în MDL a cel puțin 1000000 EUR, calculat la cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei, stabilit în prima zi a fiecărei perioade de gestiune.

Secțiunea 5 - Cerințe aplicabile conexiunilor între depozitari centrali

Conexiunea între depozitari poate fi instituită cu autorizarea acesteia de către autoritatea competentă, cu condiția respectării de către depozitarii centrali a cerinței de identificare, monitorizare și gestionare a surselor potențiale de riscuri care decurg din conexiunea respectivă.

Capitolul III – Accesul la depozitari centrali

Secțiunea 1 - Accesul emitenților la depozitari centrali

Proiectul de lege prevede libertatea emitenților de a emite într-un depozitar central - emitentul, înregistrat în Republica Moldova sau în statele membre ale UE, valorile mobiliare ale căruia sunt admise spre tranzacționare pe piețe reglementate sau MTF, sau tranzacționate în locuri de tranzacționare, este în drept să înregistreze valorile sale mobiliare în orice depozitar central autorizat în Republica Moldova. În cazul în care emitentul primește refuz de prestare servicii din partea depozitarului central, acesta este în drept să depună o petiție, conform Codului administrativ, la autoritatea competentă, care o va examina și va prezenta un răspuns argumentat.

Secțiunea 2 - Accesul reciproc între depozitari centrali

Un depozitar central este în drept să devină participant la un alt depozitar central și să stabilească o conexiune standard cu depozitarul central respectiv, sau o conexiune personalizată, dacă aceasta nu prezintă careva riscuri. Proiectul de lege stabilește procedura aplicabilă stabilirii conexiunilor între depozitari centrali.

Secțiunea 3 - Accesul reciproc între un depozitar central și o altă infrastructură de piață

Contrapartea centrală (CPC) și locurile de tranzacționare trebuie să prezinte depozitarului central, la cererea acestuia, în mod nediscriminatoriu și transparent, fluxuri de tranzacții, iar depozitarul central trebuie să ofere CPC-urilor și locurilor de tranzacționare, la cererea acestora, în mod nediscriminatoriu și transparent, acces la sistemele sale de decontare a valorilor mobiliare.

➤ Titlul IV – Furnizarea de servicii auxiliare de tip bancar pentru participanții depozitarului centrali

Proiectul de lege condiționează prestarea de către depozitarii centrali a serviciilor auxiliare de tip bancar de necesitatea obținerii de la autoritatea competentă a unei autorizări suplimentare pentru furnizarea acestora. Autorizarea poate fi acordată numai dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- depozitarul central este licențiat ca bancă, conform Legii nr.202/2017 privind activitatea băncilor;
- depozitarul central îndeplinește cerințele prudențiale și cerințele de supraveghere prevăzute în proiectul de lege;
- depozitarul central îndeplinește cerințe suplimentare de capital, care reflectă riscurile, inclusiv riscurile de credit și de lichiditate care rezultă din creditele intraday acordate participanților la sistemul de decontare a valorilor mobiliare sau altor beneficiari ai serviciilor oferite de depozitarul central;
- depozitarul central raportează cel puțin lunar autorității competente și anual, ca parte a dezvăluirii informației cu privire la amploarea riscului de lichiditate intraday;
- depozitarul central a prezentat autorității competente un plan de redresare adecvat care va asigura continuitatea operațiunilor de importanță critică, inclusiv în situații în care riscul de lichiditate sau riscul de credit rezultate din prestarea serviciilor auxiliare de tip bancar.

Proiectul de lege stabilește procedura de acordare și de refuzare a autorizării pentru prestarea serviciilor auxiliare de tip bancar, lista informațiilor care trebuie prezentate de către depozitarul central către autoritatea competentă, modul de examinare a cererii de

către aceasta și conlucrarea cu autoritatea relevantă. De asemenea sunt stipulate situațiile în care autoritatea competentă este obligată să retragă autorizația.

Supravegherea băncilor desemnate și a depozitarilor centrali autorizați să furnizeze servicii auxiliare de tip bancar este în responsabilitatea Băncii Naționale a Moldovei, conform cerințelor legislației bancare și a cerințelor prevăzute în proiectul de lege.

➤ ***Titlul V – Sancțiuni***

În proiectul de lege sunt prevăzute sancțiuni și alte măsuri pe care este în drept să le aplice autoritatea competentă în privința persoanelor responsabile de încălcarea cerințelor legii, precum și în privința depozitarilor centrali, băncilor desemnate, membrilor organelor de conducere ale acestora, precum și a oricăror persoane juridice sau fizice care controlează efectiv activitatea depozitarilor centrali și băncilor desemnate. Sancțiunile administrative și măsurile aplicate de autoritatea competentă trebuie să fie eficiente, proporționale și disuasive, iar autoritatea competentă trebuie să ia toate măsurile necesare pentru a se asigura că aceste sancțiuni și măsuri sunt puse în aplicare.

Proiectul de lege conține prevederi privind obligativitatea publicării pe site de către autoritatea competentă a informațiilor privind deciziile de aplicare a sancțiunilor administrative. Totodată, proiectul de lege stipulează lista încălcărilor care trebuie sancționate și lista sancțiunilor pe care autoritatea competentă este în drept să le aplice.

Autoritatea competentă va institui mecanisme eficiente prin care se va încuraja raportarea încălcărilor potențiale sau reale ale legii către autoritatea competentă.

➤ ***Titlul VI – Dispoziții finale și tranzitorii***

Proiectul de lege stabilește data la care legea intră în vigoare, modul în care se efectuează trecerea de la cadrul normativ actual la cadrul normativ nou, precum și aplicarea reglementărilor UE de la data semnării și ratificării tratatului de aderare de toate statele membre ale Uniunii Europene și Republica Moldova.

Astfel, se stabilește că Legea privind depozitarii centrali de valori mobiliare va intra în vigoare la 12 luni de la publicarea acesteia în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, iar Legea nr.234/2016 cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare se va abroga.

Depozitarul central unic al valorilor mobiliare va solicita autorizarea în conformitate cu cerințele legii în termen maxim de 6 luni de la data intrării în vigoare a acesteia, iar până la obținerea autorizării își va desfășura activitatea în temeiul deciziei privind inițierea activității, emise de Banca Națională a Moldovei conform art.19 alin.(1) din Legea nr.234/2016 cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare.

La data semnării și ratificării tratatului de aderare de toate statele membre ale Uniunii Europene și Republica Moldova Legea privind depozitarii centrali de valori mobiliare se abrogă și se aplică Regulamentul (EU) nr.909/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 privind îmbunătățirea decontării titlurilor de valoare în Uniunea Europeană și privind depozitarii centrali de titluri de valoare și de modificare a Directivelor 98/26/CE și 2014/65/UE și a Regulamentului (UE) nr.236/2012.

Elementele noi ale proiectului Legii se referă, în special la următoarele:

- obligativitatea înregistrării în cont a valorilor mobiliare sub formă imobilizată sau

dematerializată, pentru a reduce riscurile și a asigura trasabilitatea;

- raportarea decontărilor internalizate, prin care operatorii de decontare informează periodic autoritățile asupra tranzacțiilor efectuate în afara depozitarilor centrali;
- stabilirea unui cadru clar de autorizare și notificare, similar regimului aplicat în statele membre ale UE;
- dreptul depozitarilor centrali autorizați în statele membre ale UE de a presta servicii de depozitar pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv prin înființarea unei sucursale, cu condiția ca aceste servicii să fie stabilite de autorizația pe care o deține;
- instituirea mecanismelor de disciplină a decontării, inclusiv penalități bănești zilnice pentru participanții care cauzează neexecutarea tranzacțiilor și, la nevoie, aplicarea procedurii obligatorii de cumpărare (buy-in);
- stabilirea unui mecanism de cooperare între autoritățile competente din statele membre ale UE și cele din Republica Moldova;
- crearea condițiilor pentru conexiuni transfrontaliere între depozitari centrali, în vederea facilitării accesului investitorilor și emitenților la piețele externe.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Prin aprobarea proiectului de lege se va asigura alinierea practicilor naționale la prevederile Regulamentului (UE) nr. 909/2014 (CSDR).

De menționat că, Regulamentul (UE) nr. 909/2014 a fost conceput pentru a crește eficiența și siguranța decontării tranzacțiilor cu titluri de valoare în UE prin reguli comune, cum ar fi:

- cooperarea între autoritățile de supraveghere a CSD-urilor, „pașaportul” serviciilor și disciplinarea decontării, menite să elimine barierele dintre piețele statelor membre UE;
- asigurarea că depozitarii centrali au proceduri robuste de gestionare a riscurilor operaționale, de custodie și de transfer al instrumentelor financiare;
- finalitatea tranzacțiilor și disciplina de decontare, care sunt concepute să crească încrederea investitorilor în piață;
- cerințele pentru structură și guvernanta a depozitarilor centrali, inclusiv standarde privind independența conducerii (de exemplu, proporția membrilor independenți);
- interoperabilitatea și legăturile între sistemele de evidență și decontare din diferite state membre UE, facilitând circulația capitalului.

Astfel, în cazul în care Republica Moldova nu aliniază în mod adecvat elementele cheie ale Regulamentului (UE) nr. 909/2014 în cadrul său normativ, participanții pieței financiare din Republica Moldova (investitori, emitenți, infrastructuri post-tranzacționare, etc.) se pot confrunta cu un șir de riscuri și consecințe, ca de exemplu:

- izolarea din punct de vedere tehnic și procedural a entităților din Republica Moldova, ceea ce poate conduce la creșterea costurilor de tranzacționare și decontare pentru participanții pieței financiare și, respectiv, dificultăți în optimizarea lichidității, precum și reducerea atractivității pieței locale pentru investitori străini;
- fragmentarea și bariere în cooperarea transfrontalieră pentru Depozitarul central unic al valorilor mobiliare și intermediarii financiari, create de regimul juridic diferit față de piețele UE;
- riscuri operaționale și de securitate pentru depozitarii centrali, legate de lipsa unor

norme compatibile și a unor proceduri standardizate pentru situații de criză/breșe operaționale, și expunerea acestora la un risc mai mare de pierdere sau erori de evidență în decontarea valorilor mobiliare; - deficiențe pentru activitatea pieței secundare și accesul investitorilor străini - în absența unui cadru armonizat, investitorii străini pot percepe piața din Republica Moldova ca fiind mai puțin predictibilă și mai riscantă, ceea ce poate reduce fluxul de capital străin și în consecință mai puțină lichiditate și interes pentru instrumentele tranzacționate pe piața moldovenească; - diminuarea interoperabilității piețelor financiare și izolarea investitorilor din Republica Moldova de rețelele financiare internaționale și, respectiv, limitarea accesului la infrastructuri financiare moderne sau legături cu piețe mai dezvoltate; - incertitudine juridică pentru entități financiare care operează și în Republica Moldova și în UE, legate de incompatibilități legislative și dificultăți în recunoașterea reciprocă a autorizațiilor sau procedurilor.
4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
Exercitarea de către CNPF a atribuțiilor de autoritate competentă pentru autorizarea și supravegherea depozitarilor centrali va impune necesitatea creării unei subdiviziuni dedicate, precum și de dezvoltare a sistemelor informaționale pentru raportarea datelor.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Implementarea proiectului legii nu implică cheltuieli financiare și alocarea de mijloace financiare suplimentare din contul bugetului de stat. Însă, exercitarea de către CNPF a atribuțiilor de autoritate competentă pentru autorizarea și supravegherea depozitarilor centrali va impune o creștere a cheltuielilor instituției legate de personal și de dezvoltare a sistemelor informaționale pentru raportarea datelor, cheltuieli ce urmează a fi asigurate din bugetul CNPF.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Nu este aplicabil
4.4. Impactul social
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Implementarea proiectului de lege nu generează obligații noi privind prelucrarea datelor cu caracter personal, dat fiind că depozitarul central și participanții săi operează deja cu date cu caracter personal în procesul de efectuarea și decontare a tranzacțiilor cu valori mobiliare. Noul cadru nu limitează regimul actual ce țin de protecția datelor cu caracter personal.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul de Lege vine să asigure transpunerea prevederilor Regulamentului (EU) nr.909/2014 privind îmbunătățirea decontării titlurilor de valoare în Uniunea Europeană și privind depozitarii centrali de titluri de valoare și de modificare a Directivelor 98/26/CE și 2014/65/UE și a Regulamentului (UE) nr.236/2012, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L 257 din 28 august 2014, CELEX: 32014R0909, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (UE) 2023/2845 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 decembrie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) nr.909/2014 în ceea ce privește disciplina în materie de decontare, furnizarea transfrontalieră de servicii, cooperarea în materie de supraveghere, furnizarea de servicii auxiliare de tip bancar și cerințele pentru depozitarii centrali de titluri de valoare din țările terțe și de modificare a Regulamentului (UE) nr.236/2012.

Anterior, Regulamentul (EU) nr.909/2014 a fost transpus parțial în legislația națională. În acest sens, în conformitate cu art. 31 alin. (4) din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, precum și cu prevederile Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018 a fost elaborat Tabelul de concordanță aferent actului UE transpus.

Proiectul, însoțit de tabelul de concordanță, va fi expediat Centrului de Armonizare a Legislației pentru efectuarea expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Implementarea proiectului de lege implică elaborarea și aplicarea unor acte normative secundare de către CNPF și BNM, în conformitate cu atribuțiile stabilite prin lege, care vor detalia aspectele practice și de implementare. Actele normative ce urmează a fi elaborate se vor baza în mare parte pe actele delegate și de punere în aplicare adoptate de Comisia Europeană în domeniul depozitarilor centrali, precum și din ghidurile și standardele tehnice emise de Autoritatea Europeană pentru Valori Mobiliare și Piețe (ESMA) și de Autoritatea Bancară Europeană (EBA), printre care se remarcă:

- Regulamentul delegat (UE) 2017/389 de completare a Regulamentului (UE) nr. 909/2014, în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare referitoare la anumite cerințe prudențiale pentru depozitarii centrali de titluri de valoare și instituțiile de credit desemnate care oferă servicii auxiliare de tip bancar;
- Regulamentul delegat (UE) 2017/392 de completare a Regulamentului (UE) nr. 909/2014 cu privire la standarde tehnice de reglementare în materie de autorizare, supraveghere și cerințe operaționale pentru depozitarii centrali de titluri de valoare;
- Regulamentul delegat (UE) 2018/1229 de completare a Regulamentului (UE) nr. 909/2014 în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare referitoare la disciplina în materie de decontare;
- Regulamentul delegat (UE) 2017/390 al Comisiei din 11 noiembrie 2016 de completare a Regulamentului (UE) nr. 909/2014 în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare referitoare la anumite cerințe prudențiale pentru depozitarii centrali de titluri de valoare și instituțiile de credit desemnate care oferă servicii auxiliare de tip bancar;

- Regulamentul delegat (UE) 2017/391 de completare a Regulamentului (UE) nr. 909/2014 în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pentru detalierea conținutului raportărilor referitoare la decontarea internalizată;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/393 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare cu privire la modelele și procedurile pentru raportarea și transmiterea informațiilor referitoare la decontările internalizate în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 909/2014;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/394 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare în ceea ce privește formulare, modele și proceduri standard pentru autorizarea, examinarea și evaluarea depozitarilor centrali de titluri de valoare, pentru cooperarea dintre autoritățile din statul membru de origine și statul membru gazdă, pentru consultarea autorităților implicate în procesul de autorizare pentru furnizarea de servicii auxiliare de tip bancar, pentru accesul care implică depozitarii centrali de titluri de valoare, precum și în ceea ce privește formatul evidențelor care trebuie păstrate de către depozitarii centrali de titluri de valoare în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 909/2014.

Acest fapt va asigura compatibilitatea deplină a cadrului național cu standardele și practicile internaționale.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Anunțul privind inițierea elaborării proiectului de lege a fost publicat pe pagina web oficială a BNM, Ministerului Finanțelor și portalul particip.gov.md și poate fi accesat la următorul link: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiect/15501>.

Totodată, în conformitate cu art. 32 alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege privind depozitarii centrali de valori mobiliare va fi remis spre avizare autorităților și instituțiilor interesate și va fi supus consultărilor publice, iar în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul va fi plasat pe pagina web oficială a Ministerului Finanțelor și portalul particip.gov.md.

7. Concluziile expertizelor

Potrivit art. 34 alin.(1), art. 35-37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege privind depozitarii centrali de valori mobiliare urmează a fi remis Centrului de Armonizare a Legislației, Centrului Național Anticorupție și Ministerului Justiției pentru a fi supus expertizei de compatibilitate cu legislația UE, expertizei anticorupție și, respectiv, expertizei juridice.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

La data intrării în vigoare a proiectului de Lege se va abroga Legea nr. 234/2016 privind Depozitarul central unic a valorilor mobiliare, întrucât noua Lege va substitui Legea nr.234/2016.

Totodată, va fi necesară ajustarea cadrului normativ secundar existent, respectiv a reglementărilor CNPF și BNM privind activitatea Depozitarului central unic al valorilor mobiliare.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea proiectului de lege va necesita un set de măsuri coordonate, menite să asigure aplicarea integrală și coerentă a noilor reglementări.

CNPF și BNM urmează să aprobe cadrul normativ secundar prevăzut de proiect, în conformitate cu actele delegate și de punere în aplicare ale Comisiei Europene, cu ghidurile ESMA, precum și să dezvolte sistemele informaționale pentru raportarea datelor.

Depozitarul central unic al valorilor mobiliare urmează să solicite autorizarea prevăzută de art.16 din proiect, în termen maxim de 6 luni de la data intrării în vigoare a Legii vizate.

În context, Legea va intra în vigoare la 12 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, pentru asigurarea realizării tuturor măsurilor preparatorii de punere în aplicare a acesteia.

Ministru

Andrian GAVRILIȚĂ